

Saksbehandler:
Astrid Holwech, telefon: 33 34 87 11
Fagenhet helse og omsorg

Høringsuttalelse om etablering av nasjonalt Eldre-, pasient- og brukerombud mm.

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	19.11.2018	041/18
Eldrerådet	19.11.2018	044/18
Utvalg for helse og omsorg	20.11.2018	067/18
Bystyret		

Rådmannens innstilling

Høringsuttalelse om høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet vedrørende etablering av nasjonalt Eldre-, pasient- og brukerombud og utvidelse av ombudsordningen til å gjelde fylkeskommunale tannhelsetjenester (endringer i pasient- og brukerrettighetsloven og tannhelsetjenesteloven), godkjennes.

19.11.2018 Eldrerådet:

Møtebehandling:

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.
Etter dette har Eldrerådet fatte følgende vedtak:

ELDR- 044/18 Vedtak:

Høringsuttalelse om høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet vedrørende etablering av nasjonalt Eldre-, pasient- og brukerombud og utvidelse av ombudsordningen til å gjelde fylkeskommunale tannhelsetjenester (endringer i pasient- og brukerrettighetsloven og tannhelsetjenesteloven), godkjennes.

19.11.2018 Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne:

Møtebehandling:

Rådmannens innstilling tas til etterretning.
Etter dette har RMF fattet følgende vedtak:

RMF- 041/18 Vedtak:

Høringsuttalelse om høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet vedrørende etablering av nasjonalt Eldre-, pasient- og brukerombud og utvidelse av ombudsordningen til å gjelde fylkeskommunale tannhelsetjenester (endringer i pasient- og brukerrettighetsloven og tannhelsetjenesteloven), godkjennes.

20.11.2018 Utvalg for helse og omsorg:**Møtebehandling:**

Rådmannens innstilling - enstemmig vedtatt.

Etter dette har UHO fattet slikt vedtak:

UHO- 067/18 Vedtak:

Høringsuttalelse om høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet vedrørende etablering av nasjonalt Eldre-, pasient- og brukerombud og utvidelse av ombudsordningen til å gjelde fylkeskommunale tannhelsetjenester (endringer i pasient- og brukerrettighetsloven og tannhelsetjenesteloven), godkjennes.

Sammendrag:

Forslag til høringsuttalelse fra Tønsberg kommune om endring av navn på pasient- og brukerombudet, samt etablering av nasjonalt ombud og ta tannhelse inn i ansvarsområdet.

Innledning – hva saken gjelder:

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt ut et høringsnotat med høringsfrist 2. januar 2019. I Høringsnotatet inneholder noen hovedproblemstillinger. For det første foreslås det at pasient- og brukerombudet endrer navn til Eldre-, pasient- og brukerombud. Det foreslås også at et nasjonalt ombud etableres i tillegg til de lokale ombudene i fylket. Det tredje hovedforslaget er å utvide pasient- og brukerombudenes ansvarsområde til også å omfatte den fylkeskommunale (offentlige) tannhelsetjenesten.

Faktagrunnlag:

Sammendrag av høringsnotatet:

Etablering av et nasjonalt pasient- og brukerombud

I dag er det 15 pasient- og brukerombud. Ombudene skal ivareta pasienters og brukeres interesser og behov overfor spesialisthelsetjenesten og kommunenes helse- og omsorgstjeneste. Pasient- og brukerombudet fatter ikke enkeltvedtak, og klager på ombudets saksbehandling behandles av Helsedirektoratet. Helsedirektoratet administrerer ordningene i dag, men de har ikke instruksjonsmyndighet i enkeltsaker. Pasient- og brukerombudene har etablert et arbeidsutvalg bestående av fire lokale ombud som velges for to år av gangen.

Forslaget i høringsnotatet er å etablere et felles nasjonalt pasient- og brukerombud for å styrke ombudenes generelle arbeid. I tillegg er det behov for økt samordning av administrative rutiner og faglig praksis hos de lokale ombudene. Departementet foreslår at det nasjonale ombudet lokaliseres til ett av de lokale ombudene.

Endring av navn til Eldre-, pasient- og brukerombud

Pasient- og brukerombudet skal allerede i dag ivareta eldre pasienter og brukere. Ombudets mandat skal ikke utvides til å gjelde andre enn de som får helse- og omsorgstjenester og spesialisthelsetjenester.

Forslaget om endring er begrunnet i den statlige satsingen på helse- og omsorgstjenester til eldre. Høringsnotatet begrunner at det å fremheve eldre særskilt i navnet på ombudet vil bidra til å fremheve at eldre er en viktig gruppe i helse- og omsorgstjenesten. Departementet tar utgangspunkt i at det nasjonale ombudet bør ha en særskilt fokus på personer over 65 år, fordi det foreligger mye nasjonal og internasjonal forskning om denne aldersgruppen og gruppen er nær pensjonsalder.

Utvide til å gjelde tannhelsetjenesten mm.

Utvidelsen er foreslått fordi det offentlige tannhelsetjenesteansvaret ikke ble overført fra fylkeskommunen til kommunen, men det ble åpnet for en frivillig prøveordning med kommunal tannhelsetjeneste. For å sikre at alle personer som har krav på å motta tannbehandling enten det er i regi av kommune eller fylkeskommune, foreslås det å endre pasient- og brukerombudenes ansvarsområder.

Andre forslag

Høringsnotatet har også forslag som gjelder ombudets ansvar for den samiske befolkning

og omtaler forhold som særlig gjelder Oslo og Akershus.

Rettslig grunnlag:

Forholdet til kommuneplanen:

Vurderinger:

Forslag til høringsuttalelse fra Tønsberg kommune:

Tønsberg kommune støtter *ikke* høringsforslaget om å endre navn på pasient- og brukerombudet. Pasient- og brukerombudet er et godt innarbeidet navn som både lokal presse, kommune og spesialisthelsetjenesten kjenner til. Dagens navn kom til etter at kommunale omsorgstjenester til brukere ble tatt inn daværende pasientrettighetslov, og loven endret navn til pasient- og brukerrettighetsloven.

Dagens ombudsnavn dekker to grupper tjenestemottakere – pasienter som får helsetjenester og brukere som får omsorgstjenester. Både pasient og bruker er definert i pasient- og brukerrettighetsloven § 1-3 bokstavene a. og f. Eldre derimot er ikke definert som en spesifikk tjenestemottakergruppe. Eldre er heller ikke en beskrivelse av en funksjonsevne eller en lidelse med behov for helsehjelp eller omsorgstjenester. Etter helse- og omsorgstjenesteloven omfatter kommunens ansvar alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk og psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne. Eldre er heller ikke her nevnt som en gruppe som fremheves for å sikre ivaretagelse.

Eldre er en demografisk gruppe, og det er ingen definisjon av når en person kan kalles eldre. Når kommunen vurderer dekningsgrad for sykehjemsplasser tas det utgangspunkt i antall personer over 80 år. Alle som kommer over en viss alder vil kunne defineres som eldre, uten at de nødvendigvis har krav på hjelp og støtte fra pasient- og brukerombudet. Eldre er ikke gruppe personer eller en beskrivelse som indikerer et behov for helse- og omsorgstjenester.

Tønsberg kommune mener at det positivt at det nasjonalt fokuseres særlig på eldre. Forslaget om å endre navn på ombudet vil derimot kunne bidra til å sette brukergrupper opp mot hverandre. Høringsnotatet diskuterer ikke hvilken virkning og holdning navneendringen gir i forhold til andre pasient- og brukergrupper som også trenger fokus. I følge forslag til statsbudsjett 2019 skal psykisk helse- og rusfeltet prioriteres sammen med eldreformen Leve hele livet. Begge disse står som to av regjeringens fire sentrale mål for helse og omsorgsområdet i 2019.

Helse- og omsorgstjenester skal gis alle pasient- og brukergrupper som har behov for det, uavhengig av diagnose, alder, funksjon, religion, rase, kjønn osv. Det å fremheve en gruppe fremfor en annen viser en endring av retning på helse- og omsorgstjenestene, enn det som var intensjonen ved samhandlingsreformen. Lovendringene i 2011 ble utformet med et generalistansvar for kommunene som var profesjonsnøytralt og diagnoseuavhengig.

Tønsberg kommune støtter forslaget om å etablere et nasjonalt pasient- og brukerombudet. Gjennom det nasjonale ombudet vil ombudet kunne styrke arbeidet med fokus- og satsningsområder som f.eks. helse- og omsorgstjenester til den eldre befolkningen.

Tønsberg kommune ser at det er fordeler og ulemper ved å etablere det nasjonale ombudet sammen med ett av de lokale. Den største fordelen kan være at det nasjonale vil få nærmere innsikt i ombudenes problemområder. I tillegg vil det sannsynligvis ha en administrativ og økonomisk fordel. Ulempen kan være at det blir et for dårlig skille mellom det lokale ombudet og det nasjonale, og at dette ene lokale ombudet vil bli et ombudet med høyere kompetanse og status nasjonalt sett. For å unngå dette må departementet sikre klare skiller mellom ansvars- og oppgaveområder for henholdsvis det lokale og det nasjonale ombudet.

Tønsberg kommune tilslutter seg forslaget om å utvide ombudets ansvarsområde til også å gjelde tannhelsetjenester.

Alternative løsninger:

Økonomiske konsekvenser:

Ingen

Konsekvenser for næringsutvikling:

Helse- og miljøkonsekvenser:

Konsekvenser for folkehelse:

Konsekvenser for barn og unge:

Konsekvenser for sammenslåingen Re og Tønsberg:

Ingen

Konklusjon:

Høringsuttalelsen til etablering av nasjonalt Eldre-, pasient- og brukerombud mm. godkjennes

Videre behandling:

Saken avsluttes i bystyret og høringsuttalelsen sendes til helse- og omsorgsdepartementet.

Tønsberg, 10.11.2018

Geir Viksand

rådmann

Hovland

Tove
kommunaldirektør